

Five Documents concerning the Amendment to the Marriage Act in Finland

The Committee of IJSWS

1. The New Marriage Act in Finland

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 2017

98/2017

Valtioneuvoston asetus avioliittoasetuksen 9 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittoasetuksen (820/1987) 9 § seuraavasti:

9 §

Siviilivihkiminen toimitetaan siten, että vihkijä todistajien läsnä ollessa lausuu avioliittoon vihittäville:

”Avioliiton tarkoituksena on perheen perustaminen siihen kuuluvien yhteiseksi parhaaksi ja yhteiskunnan säilymiseksi. Avioliitto on tarkoitettu pysyväksi, jotta perheen jäsenet voisivat yhdessä luoda onnellisen kodin.”

”Näiden todistajien läsnä ollessa kysyn Teiltä [vihittävän nimi]: Tahdotteko ottaa tämän [vihittävän nimi] aviopuolisoksenne rakastaaksenne häntä myötä- ja vastoinkäymisissä?”

(Vastaus: Tahdon.)

”Näiden todistajien läsnä ollessa kysyn Teiltä [vihittävän nimi]: Tahdotteko ottaa tämän [vihittävän nimi] aviopuolisoksenne rakastaaksenne häntä myötä- ja vastoinkäymisissä?”

(Vastaus: Tahdon.)

”Vastattuanne näin kumpikin kohdaltanne myöntävästi Teille tehtyyn kysymykseen, totean Teidät aviopuolisoiksi.”

”Ottakaa liittonne merkiksi sormus puolisoltonne.” (Tämä lause jätetään pois, jos sormusta ei anneta.)

”Teidät on nyt vihitty avioliittoon. Puolisoina olette keskenänne yhdenvertaiset. Osoittakaa avioliitossa toinen toisillenne rakkautta ja keskinäistä luottamusta sekä toimikaa yhdessä perheen hyväksi.”

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2017.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2017

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström

Lainsäädäntöneuvos Outi Kempainen

2. The Influence of New Marriage Act in Finland

Uusi avioliittolaki ja vihkiminen

Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2014 avioliittolain muuttamisen niin, että kaksi samaa sukupuolta olevaa ihmistä voivat jatkossa solmia avioliiton. Avioliittolaista poistuvat kohdat, joissa puhutaan miehestä ja naisesta. Laki tulee voimaan 1. 3. 2017. Myös muuta lainsäädäntöä muutettiin vuonna 2016 vastaamaan muuttunutta avioliittolakia.

Avioliittoon voi mennä jokainen, joka on täyttänyt 18 vuotta ja joka ei ole jo avioliitossa. Ennen vihkimistä avioliittoon aikovien on yhdessä pyydettävä maistraatilta avioliiton esteiden tutkintaa. Esteiden tutkintaan kuuluu siirtymäsäännös, jonka mukaan parisuhteen rekisteröintiä varten annettu todistus esteiden tutkinnasta kelpaa myös vihkimiseen. Todistus on voimassa 4 kuukautta. Hakemuksen voi ladata ja täyttää maistraatin sivuilla. Esteiden tutkinnan voi siis suorittaa maistraatissa jo ennen 1. 3. 2017. Esteiden tutkintaan kuuluu seitsemän päivää.

Avioliitto solmitaan joko kirkollisella vihkimisellä tai siviilivihkimisellä. Siviilivihkiminen käräjäoikeudessa on virka-aikaan maksuton ja tapahtuman voi toimittaa laamanni, käräjätuomari, käräjäviskaali tai käräjänotaari, maistraatissa maistraatin päällikkö, henkikirjoittaja tai maistraatissa toimiva julkinen notaari. Vihkimisajan voi varata jo ennen avioliittolain voimaan astumista soittamalla maistraattiin. Vihkimisoikeudellisilla rekisteröidyillä uskonnollisilla yhdyskunnilla on oikeus uskonnonvapauslain perusteella päättää, keitä ne vihkivät avioliittoon.

Samaa sukupuolta olevan parin solmiessa avioliiton he voivat vihkimisen yhteydessä ilmoittaa ottavansa yhteisen sukunimen tai toinen puoliso voi ottaa käyttöön yhdysnimen. Sukunimen muutos vihkimisen yhteydessä on maksuton.

Uusittu vihkikaava on luettavissa tästä (pdf-tiedosto).

Myös samaa sukupuolta olevat avioparit voivat ottaa yhteisen adoptiolapsen.

Samaa sukupuolta olevien avioliitossa syntyneen lapsen molemmat vanhemmat eivät kuitenkaan ole suoraan lain nojalla lapsen vanhempia. Samaa sukupuolta oleviin aviopareihin ei siis sovelleta ns. isyysolettamaa. Toisen äidin äitiyden vahvistaminen edellyttää edelleen perheen sisäistä adoptiota. Eduskunnassa käsiteltävänä oleva kansalaisaloite äitiyslaista mahdollistaisi tietyissä tilanteissa äitiyden vahvistamisen tunnustamalla.

Ulkomailla solmitut avioliitot ja rekisteröidyt parisuhteet

Samaa sukupuolta olevan parin ulkomailla solmittu avioliitto tunnustetaan Suomessa automaattisesti avioliittona 1. 3. alkaen riippumatta milloin avioliitto on solmittu ulkomailla. Ulkomailla solmittu rekisteröity parisuhde tunnustetaan rekisteröitynä parisuhteena.

Jos ulkomainen avioliitto on aiemmin merkitty Suomessa väestörekisteriin rekisteröitynä parisuhteena, asianosaiset voivat pyytää rekisterimerkinnän oikaisua väestörekisteriin. Vihkipäiväksi merkitään todellinen vihkimispäivä.

Toisin kuin kotimaassa rekisteröityä parisuhdetta, ulkomailla rekisteröityä parisuhdetta ei voi muuttaa avioliitoksi hakemuksen perusteella. Tässä tapauksessa tulee solmia avioliitto Suomessa uuden avioliiton tapaan. Ulkomailla rekisteröidyn parisuhteen purkamista on haettava käräjäoikeudelta. Käräjäoikeudet vastaavat osaltaan, sovelletaanko harkinta-aikaa.

Myöskään Pohjoismaissa rekisteröityä parisuhdetta ei voi muuttaa suoraan violiitoksi. Oikeusministeriön vastaus tätä aihetta koskevaan kirjalliseen kysymykseen löytyy täältä.

Avioeron tultua lainvoimaiseksi pari voi laittaa avioliiton esteiden tutkintahakemuksen vireille maistraatissa. Esteiden tutkinta vie 7 päivää ja sen jälkeen voidaantoimittaa vihkiminen. Esteiden tutkinta-aikaa on mahdollista lyhentää painavista syistä.

Rekisteröidyn parisuhteen muuttaminen avioliitoksi

Suomessa solmitun rekisteröidyn parisuhteen muuttamista avioliitoksi pitää hakea omasta maistraatista yhdessä puolison kanssa. Muutosilmoitus tehdään maistraatinlomakkeella tai käymällä maistraatissa. Rekisteröity parisuhde jatkuu avioliittona ilmoituspäivästä lukien ja suhteen nähdään olleen voimassa rekisteröintipäivästä saakka. Väestötietojärjestelmään kirjataan rekisteröidyn parisuhteen muuttuminen avioliitoksi. Rekisterimerkinnän muuttaminen on maksutonta. Rekisterimerkinnän muuttamiseen ei kuulu erillistä seremoniaa.

Pari saa maksuttomaan väestötietojärjestelmän otteen, josta avioliiton tiedot ja mahdollinen sukunimenmuutos näkyvät. Avioehtosopimus säilyy ennallaan.

Rekisteröityä parisuhdetta ei ole pakko muuttaa avioliitoksi, vaan vanhat rekisteröidyt parisuhteet voivat jäädä voimaan parin niin halutessa. Rekisteröidyn parisuhteen oikeusvaikutukset pysyvät voimassa. Uusia rekisteröityjä parisuhteita ei voi enää 1. 3. alkaen solmia.

Sukunimi

Kun rekisteröity parisuhde muutetaan avioliitoksi, puoliset voivat samalla ilmoittaa ottavansa jommankumman sukunimen yhteiseksi sukunimeksi. Yhteiseksi sukunimeksi ei voi ottaa avioliiton tai parisuhdekumppanuuden kautta saatua nimeä. Jos toisen puolison nimi muuttuu yhteisen sukunimen ottamisen vuoksi, hän voi myös ottaa yhteisen sukunimen edelle henkilökohtaiseen käyttöönsä sukunimen, joka hänellä oli viimeksi naimattomana ollessaan, tai sukunimen, joka hänellä ilmoitushetkellä on (ns. yhdysnimi).

Yhteisen sukunimen ottaminen avioliiton johdosta on maksuton ilmoitusasia, jos se tapahtuu vihkimisen yhteydessä tai samalla kun maistraatille ilmoitetaan rekisteröidyn parisuhteen muuttamisesta avioliitoksi. Myöhemmin tapahtuvana yhteisen sukunimen ottaminen on maksullinen hakemusasia.

Avoliiton määritelmä laajenee koskemaan kaikkia pareja

Tasa-arvoisen avioliittolain myötä myös avoliiton määritelmä muuttuu, mikä vaikuttaa ennen kaikkea samaa sukupuolta olevien avoparien sosiaalietuuksiin ja asiaskasmaksuihin. Tavoitteena on ollut, että avioliittolain voimaantulon jälkeen eri ja samaa sukupuolta olevia avopareja kohdeltaisiin sosiaaliturvaa koskevassa lainsäädännössä yhdenvertaisesti. Jatkossa samaa sukupuolta oleva avio- tai avopuoliso puoliso tai hänen tulonsa voivat vaikuttaa muun muassa seuraavien etuuksien myöntämisperusteisiin tai määrään:

- lastenhoidon tuet
- lapsilisä
- opintotuen asumislisä
- yleinen asumistuki
- eläkkeensaajan asumistuki
- kansaneläke
- lapsikorotus (eläkkeissä ja työttömyysturvassa).

Yksittäisten edunsaajien kohdalla uudistukset saattavat tuoda uuden oikeuden johonkin etuuteen tai korottaa etuuden määrää. Suurimmalla osalla samaa sukupuolta olevista avopareista uudistukset tarkoittavat kuitenkin etuuden määrän laskemista tai oikeuden menettämistä etuuteen. Näin käy kun samaa sukupuolta olevan avopuolison tulot aletaan ottaa huomioon etuuden määrittämisessä, tai kun samaa sukupuolta olevan avopuolison olemassa olo estää jonkin etuuden tai korotuksen saamisen.

Yksittäistä perhettä etuuden menettäminen tai sen laskeminen varmasti harmittavat, mutta kokonaisuudessaan tilanne muuttuu johdonmukaisemmaksi ja yhdenvertaisemmaksi. On oikein, että samaa sukupuolta olevia avopareja kohdellaan samoin kuin eri sukupuolta olevia avopareja.

Ilmoita tiedot puolisostasi Kelaan

Kaikkien samaa sukupuolta olevien avoparien on ilmoitettava Kelaan omatoimisesti parisuhteestaan, sillä etuuksia voidaan muutoin periä takaisin. Ilmoituksen avopuolisosta voi tehdä Kelan sähköisessä asiointipalvelussa omiin henkilötietoihin, jos perhe juuri nyt saa jotain Kelan etuutta tai sitten siinä vaiheessa, kun etuutta ensimmäisen kerran haetaan.

Ilmoitus tarvitsee tehdä vain kerran eikä tietoa avopuolisosta tarvitse ilmoittaa erikseen etuuskohtaisesti. Ilmoituksen avosuhteesta voi tehdä jo ennen lain voimaantuloa. Jos on ilmoittanut samaa sukupuolta olevasta avopuolisosta Kelaan joskus aiempina vuosina, ilmoitus täytyy tehdä nyt uudestaan. Aiemmin Kela ei ole huomionnut ilmoitusta samaa sukupuolta olevasta avopuolisosta, koska se ei ole vaikuttanut Kelan myöntämiin etuuksiin. Toisin sanoen ihan jokaisen Kelan etuuksia saavan samaa sukupuolta olevan avoparin tulee tehdä ilmoitus Kelaan alkuvuoden aikana, riippumatta siitä onko tehnyt ilmoituksen jo joskus aiemmin tai ei. Voit tarkistaa Kelan sähköisessä asiointipalvelussa, onko tieto avopuolisostasi kirjautunut Kelan järjestelmään.

Keskeisimmät muutokset avoparien etuuksiin:

- Lapsilisän yksinhuoltajakorotukseen ei enää ole oikeutta, jos vanhemmalla on samaa sukupuolta oleva avopuoliso
- Lasten kotihoidontuen tai yksityisen hoidon tuen määrä saattaa laskea kun samaa sukupuolta olevan avopuolison tulot aletaan huomioida
- Erityishoitorahaan tulee aiemmasta poiketen oikeus myös samaa sukupuolta olevan avopuolison lapsen hoitamiseksi
- Työttömyysetuuteen voi saada lapsikorotuksen myös samaa sukupuolta olevan avopuolison lapsesta. Muut työttömyysturvalain muutokset voivat vaikuttaa vaikuttaa etuutta pienentävästi. Lisäksi avoliittokäsitteen muutoksella voi olla vaikutuksia myös työttömyysturvan työvoimapolitiisiin edellytyksiin esim. sen osalta, kuka katsotaan yrittäjäksi.
- Kansaneläkkeen määrä pienentyy samaa sukupuolta olevilla avopareilla, toisaalta avopuolison alaikäisen lapsen osalta tulee oikeus lapsikorotukseen
- Yleisessä asumistuessa ei enää ole mahdollista katsoa samaa sukupuolta olevia avopuolisoita eri ruokakuntiin kuuluviksi, mikä saattaa alentaa asumistukea tai estää sen saamisen
- Toimeentulotuen määrään saattaa vaikuttaa samaa sukupuolta olevan avopuolison tulkinta puolisona
- Lisäksi muutokset vaikuttavat ainakin eläkkeensaajan asumistukeen, asumiseen perustuvaan

sosiaaliturvaan, maatalousyrittäjien eläkkeeseen ja lomituspalveluun, turkistuottajien lomituspalveluun ja poronhoitajien sijaisavustukseen.

Elatustuki lakkaa kun lapsella kaksi juridista äitiä

Elatustukilaki uudistuu siten, että lapsen oikeus elatustukeen poistetaan, jos lapsella on kaksi elatusvelvollista vanhempaa. Aiemman lain mukaan naisparin lapsella on ollut oikeus elatustukeen, jos lapsen isyyttä ei ole tunnustettu, vaikka lapsella olisi kaksi juridista äitiä. Etuuden saaminen aiemman lain perusteella on johtunut lainsäädännön epäjohdonmukaisuudesta. Uudistuksen jälkeen lapsia, joilla on kaksi elatusvelvollista vanhempaa, kohdellaan keskenään yhdenvertaisesti.

Yksittäisten perheiden osalta etuuden poistuminen voi johtaa hankalaan taloudelliseen tilanteeseen, kun isohko etuus poistuu yhtäkkiä hyvin lyhyellä varoitusajalla 1. 3. 2017. Lainsäätäjä ei kuitenkaan suostunut säätämään siirtymäaikaa etuuden poistamiseen.

Perhevapaisiin parannuksia

Äidin ja naisparin vapaat:

Avoliittolain uudistuksen myötä äidin samaa sukupuolta olevalle avopuolisolle tulee oikeus vanhempainrahaan ja isyyssrahaan. Aiemmin vanhempainrahan ehtona on ollut parisuhteen rekisteröiminen. Isyyssrahan osalta lisäehtona on ollut perheen sisäisen adoption vahvistaminen. Vastaisuudessa vanhempain- ja isyyssraha myönnetään yhdenvertaisin perustein. Äidin samaa sukupuolta oleva avopuoliso tulee oikeutetuksi vanhempain- ja isyyssrahaan. Äidin samaa sukupuolta oleva avio- tai avopuoliso tulee oikeutetuksi isyyssrahaan heti lapsen syntymästä lukien.

Isän ja miesparin vapaat:

Lastaan hoitavalle isälle, joka ei elä äidin kanssa, myönnettiin oikeus perhevapaisiin. Uudistus koskee sekä lastaan yksin hoitavia miehiä että miehiä, jotka hoitavat lasta jonkun muun kuin lapsen äidin kanssa, esimerkiksi miesparit. 1. 3. 2017 saakka miehellä (seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta) ei ole ollut lainkaan oikeutta vanhempainpäivärahoihin, jos hän ei ole tai ole ollut lapsen äidin kanssa avio- tai avoliitossa. Oikeutta perhevapaaseen ei ole ollut, vaikka mies vastaisi lapsen hoivasta yksin eikä äiti osallistu lapsen hoivaamiseen. Jatkossa lapsen hoivasta vastaava isä on oikeutettu vanhempain- ja isyysvapaisiin. Lisäksi hänellä on oikeus pidennettyyn vanhempainvapaaseen, jos hän ottaa lapsen hoitaakseen jo äitiysrahakaudella. Äidiltä, joka ei vastaa lapsen hoidosta, poistuu oikeus vanhempainvapaaseen. Oikeus äitiysvapaakauteen kuitenkin pysyy. Isän aviomiehellä tai rekisteröidyllä puolisollla on oikeus perhevapaisiin vain, jos hänet on vahvistettu lapsen vanhemmaksi perheen sisäisen adoption kautta. Katso kuitenkin seuraava kappale.

Samaa sukupuolta olevien adoptiovanhempien vapaat:

Avoliittolain uudistuksen myötä tulee mahdolliseksi, että samaa sukupuolta oleva pari adoptoi lapsen yhdessä. Lapsen yhdessä adoptoinut samaa sukupuolta oleva aviopari on oikeutettu perhevapaisiin samoin edellytyksin kuin lapsen adoptoinut eri sukupuolta oleva pari. Toisin kuin eri sukupuolta olevat parit, samaa sukupuolta olevat parit voivat valita kumpi vanhemmista käyttää isyyssrahakauden. Uudistus varmistaa myös, että tässä tilanteessa isyyssraha voidaan maksaa vain yhdelle vanhemmalle.

Katso lisätietoa muutoksista Kelan sivuilta.

Adoptio

Perheen ulkopuolisen adoption hakeminen pariskuntana tulee uuden lain myötä mahdolliseksi.

On todennäköistä, että adoptio jää edelleen harvinaiseksi väyläksi vanhemmuuteen samaa sukupuolta oleville pareilla. Yksittäisille perheille siitä saattaa kuitenkin tulla tie lapsiperheellisyteen.

Samaa sukupuolta olevat avioparit voivat hakeutua jatkossa adoptioeuvontaan, jossa selvitetään adoption edellytykset. Jos adoptioeuvonnan jälkeen pariskunnalle myönnetään adoptiolupa, pari voi tulla harkituksi adoptiovanhempana. Lopullinen lapsen sijoituspäätös tehdään kuitenkin lapsen yksilöllisen edun arvioinnin pohjalta. Samaa sukupuolta olevat avioparit saavat siis oikeuden tulla harkituksi adoptiovanhempana.

Adoptiolain mukaan adoptioeuvonnan saaminen ja adoptioluvan hakeminen ovat oikeus, jota samaa sukupuolta olevat avioparitkin voivat jatkossa hakea. Adoptioeuvonnan epäminen samaa sukupuolta olevalta parilta ei ole mahdollista. Adoptioeuvontaa antavat joko kunnan omat sosiaalityöntekijät tai Pelastakaa lapset ry:n sosiaalityöntekijät, jos kunta ostaa palvelunsa heiltä. Adoptioeuvonta kestää yleensä 6-12 kuukautta ja sisältää useita tapaamisia sosiaalityöntekijöiden kanssa sekä kotikäyntejä. Adoptioeuvonnan jälkeen haetaan adoptiolupaa, jonka liitteeksi adoptioeuvonnan antaja kirjoittaa oman lausuntonsa. Jos adoption edellytykset täyttyvät ja adoptiota hakevat todetaan kyvykkäiksi adoptiovanhemmuuteen, adoptiolautakunta myöntää pariskunnalle adoptioluvan. Adoptioluvan saaneita voidaan harkita yksittäisen lapsen adoptiovanhemmiksi.

On useita syitä olettaa, että käytännössä adoptiolapsia tullaan sijoittamaan samaa sukupuolta olevien avioparien perheisiin hyvin harvoin. Tämä on nähty esimerkiksi muissa Pohjoismaissa. Pohjimmiltaan kyse on syrjivistä sijoituspäätöksistä, joiden syrjivyyttä on lähes mahdotonta yksittäisessä tapauksessa osoittaa. Adoptiossa lapsi pitäisi sijoittaa perheeseen, jolla on parhaat edellytykset vastata juuri hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Koska vanhempien seksuaalinen suuntautuminen ei ole tutkimusten mukaan millään tavalla yhteydessä kyvykkyyteen vanhempana, lopputuloksen pitäisi olla, että adoptiolapsia sijoitetaan samaa sukupuolta olevan parien perheisiin siinä suhteessa, jossa heitä on kaikkien adoptiota hakevien parien joukossa. Ulkomaiset tiedot viittaavat kuitenkin siihen, että lähes kaikissa maissa lapsi sijoitetaan samaa sukupuolta olevan parin perheeseen suhteellisesti katsottuna liian harvoin.

Adoptiossa lasten sijoituspäätösten syrjivyyttä on kuitenkin hyvin vaikea näyttää toteen. Sijoituspäätökseen vaikuttaa prosessissa osallisina olevien ammattilaisten, lastensuojelun organisaatioiden, lapsen biologisten vanhempien ja lapsen itsensä näkemykset samaa sukupuolta olevista pareista vanhemmista. Mahdolliset ennakkoluuloiset näkemykset on helppo verhoilla, ja löytää jotkin legitiimin kuuloiset perustelut sille, että lapsi sijoitetaan lopulta kuitenkin eri sukupuolta olevan avioparin perheeseen. Usein lastensuojelun ammattilaiset eivät edes tiedosta tekevänsä sijoituspäätöksiä, jotka eivät perustu lapsen aidon edun yksilölliseen harkintaan, vaan tekevät ”varmuuden vuoksi” sijoituksen mahdollisimman perinteiseen perhetilanteeseen. Tällöin varteenotettavin perhe tietyille lapselle saattaa jäädä kokonaan harkinnan ulkopuolelle, mikä on tietysti kyseisen lapsen edun vastaista.

Perheen ulkopuolisessa adoptiossa lapsi voi olla Suomessa syntynyt (kotimainen adoptio) tai ulkomailta Haagin sopimuksen periaatteiden mukaisesti adoptoitu (kansainvälinen adoptio). Samaa sukupuolta olevien parien suhteen tilanteisiin liittyy merkittäviä eroja.

Kansainvälisessä adoptiossa lapsen sijoituspäätöksen tekee aina lapsen lähtömaassa toimiva sosiaalityöntekijä/viranomainen. Kansainvälisessä adoptiossa lapsia voidaan adoptoida ainoastaan

sellaisista maista, ja sellaisten toimijoiden kautta, joihin suomalaisilla adoptiopalvelun tarjoajilla on suora, valtiovallan vahvistama yhteys ('kontakti'). Suomalaisilla kansainvälisen adoptiopalvelun antajilla (Interpedia, Pelastakaa lapset, Helsingin kaupunki) on tällä hetkellä pelkästään sellaisia kontakteja, jotka eivät sijoita lapsia samaa sukupuolta olevien parien perheisiin. Vaikka Suomen laki mahdollistaa jatkossa samaa sukupuolta olevien parien harkinnan adoptiovanhemmiksi, suomalaisten kontaktit ulkomailla eivät tällaisia sijoituksia kuitenkaan tee.

Maailmassa on muutama lapsia kansainväliseen adoptioon luovuttava maa, joiden lainsäädäntö mahdollistaa lapsen sijoittamisen samaa sukupuolta olevan parin perheeseen. Näitä ovat esimerkiksi Etelä-Afrikka, Brasilia ja osa Meksikon osavaltioista. Osa näiden maiden palveluntarjoajista ei kuitenkaan omien (usein kristillisten) periaatteidensa takia sijoita lapsia samaa sukupuolta olevien parien perheisiin. Haasteena olisi siis löytää kontaktiksi sellainen maa JA sellainen palveluntarjoaja, joka harkitsisi samaa sukupuolta olevat parit yhdenvertaisena vaihtoehtona. Olemme rohkaisseet suomalaisia adoptiopalveluntarjoajia etsimään tällaisia kontakteja. Uusien kontaktien luominen on pitkälinen ja vaikea prosessi. Toistaiseksi suomalaiset adoptiopalveluntarjoajat eivät ole tällaisia uusia kontakteja luoneet. Yksi huoli palveluntarjoajilla lienee, että olemassa olevat kontaktit reagoivat jotenkin, jos he luovat uuden kontaktin, joka sijoittaa lapsia samaa sukupuolta olevan parin perheeseen.

Lyhyellä aikavälillä todennäköisintä onkin, että jos Suomessa jossain vaiheessa todella sijoitetaan lapsi samaa sukupuolta olevan parin perheeseen, kyseessä on kotimainen adoptio. Kotimaisessa adoptiossakin ongelmaksi jäävät (tiedostetusti tai tiedostamatta) syrjivät sijoituspäätökset. Lisäksi kotimaisessa adoptiossa adoptiovanhemmiksi hakeavia on erittäin paljon ja sijoitettavia lapsia hyvin vähän. Tällaisessa asetelmassa on helppoa löytää aina jokin peruste sijoittaa lapsi eri sukupuolta olevan parin perheeseen. Tässä vaaditaankin nyt suomalaisilta lastensuojelun ammattilaisilta erityistä herkkyyttä tunnistaa lapsen tosiasiallinen, yksilöllinen etu jokaisessa tilanteessa erikseen.

Edellä kerrotun perusteella on todennäköistä, että lapsia tullaan sijoittamaan samaa sukupuolta olevien parien perheisiin hyvin harvoin. Se on kuitenkin joissain tilanteissa mahdollista. Lisäksi asiat eivät tulevaisuudessakaan muutu, elleivät adoptioalan toimijat joudu harjoittelemaan tilanteita, joita samaa sukupuolta olevien adoptiohakijoiden ilmaantuminen adoptiohakijoiksi aiheuttaa. Adoptioevontaan hakeutuminen on jokaisen oikeus. Sitä kannattaa käyttää, jos on kiinnostunut adoptiosta. Adoptioevonnan aikana voi päättää haluaako jatkaa prosessia pidemmälle. Tai esimerkiksi harkita sijaisvanhempana toimimista, mikä on jo tällä hetkellä mahdollista samaa sukupuolta oleville pareille.

Sateenkaariperheet ry tekee hyvää yhteistyötä adoptioalan toimijoiden kanssa, ja on edustettuna adoptiolautakunnan täysistunnossa. Kun yhteinen adoptio tulee nyt mahdolliseksi, seuraamme miten ala reagoi uuteen tilanteeseen, tarjoamme heille koulutusta ja kannustamme adoptioalan toimijoita miettimään asioita uudella tavalla. Yritämme saadarahoitusta hankkeelle, jolla kehitettäisiin sekä adoptioalan että lastensuojelun perhehoidon (sijaisvanhemmuus) käytäntöjä Suomessa.

Muutos translain osalta

Nykyisen translain mukaan henkilön juridinen sukupuoli voidaan korjata vain, jos hän ei ole avioliitossa. Poikkeussäännöksenä on ollut, että sukupuoli voidaan korjata, jos puoliso suostuu siihen, että avioliitto muuttuu rekisteröidyksi parisuhteeksi tai toisinpäin.

Avioliittolain uudistuksen myötä aviottomuusvaatimus poistuu. Puolison lupa vaaditaan jatkossa

vain silloin kuin instituutio muuttuu:

- Avioliitto pysyy avioliittona – puolison lupaa ei enää vaadita
- Rekkari muuttuu avioliittona (eri sukupuolen rekkareita ei hyväksytä) – puolison lupa rekkarin muuttamiselle pysyy edelleen sukupuolen vahvistamisen ehtona.

3. Report of the Bishops' Conference Concerning the Amendment to the Marriage Act

EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH OF FINLAND
BISHOPS' CONFERENCE, Aug. 31st, 2016

On 28th November 2014 Parliament approved an amendment to the Marriage Act, whereby it would apply to “two persons” rather than simply to “a woman and a man” (1:1 §, subsection 1). When this change comes into force on 1st March 2017, same-sex couples will also be able to get married.

The change in society's understanding of marriage places the Evangelical Lutheran Church of Finland in a new situation. It is part of a long debate concerning the status of sexual and gender minorities in the church and in society. Legal issues relating to marriage are also linked to the change in the law.

The citizens' initiative and Parliament's Legal Affairs Committee's subsequent report (14/2014) both emphasised that the change in the law would not interfere with the right of churches and religious communities to solemnise marriages and to determine both the conditions for them and how they were to be conducted.

On 5th November 2015, following the General Commission's report of 3/2015, the General Synod decided “to ask the Bishops' Conference to provide parishes and clergy with the General Synod's report and the Bishops' Conference's previous statements concerning marriage, the inalienable dignity of every human being, and the obligations of the priest”.

Human dignity belongs to all

The foundations of the Lutheran Church's ethical teaching are human dignity and neighbourly love. Created by God, each person has a unique and inalienable dignity. The words and acts of Jesus afford a model of love and service, and require that every human being should be treated with respect. It is because of its faith that the church defends the worth of every human being and associates itself with the human rights that are at the heart of modern international law.

In recent times a variety of questions related to sexuality and the family have emerged in a new way in the human rights discourse. For its part the Lutheran Church wishes to serve and support people in addressing these questions. At the same time, it is recognised in the church that it has not always been able to do this in a constructive way. Its words and deeds have also given rise to conflict and a lack of respect.

Questions related to sexuality, the family, and relationships touch people deeply and can be both affirming of and injurious to life. Finding a partner, the joys and challenges of intimacy and family life, and building the family of one's hopes and dreams – not to mention a person's sexual needs – are of no less relevance to sexual minorities than they are to anyone else.

Amidst every life situation the church wishes to support people and proclaim the good news of the God who is holy, before whom all have sinned and are in need of mercy (Rom. 3:22-24). Every human being is made in the image of God (Gen. 1:27), regardless of age, origin, language, nationality, religion, sexual orientation, or the kind of family in which they grow up. Human dignity does not depend on social acceptance, economic usefulness, success, or achievement.

There is room in the church for different kinds of family: single people, widows, the divorced, and those belonging to sexual or gender minority communities. All are one in Christ (Gal. 3:26-28) and are called to regard others as better than themselves (Phil. 2:3). Hostility towards and marginalisation of minorities are contrary to the principle of neighbourly love.

In a pluralist society a range of beliefs and conceptions of what constitutes a good life co-exist. They may give rise to differences of opinion, but we need to find ways to live together. It is important that no one should be stigmatised or marginalised, but that the right of everyone to act in accordance with their conscience is respected.

Freedom of conscience requires us to respect each other's life choices, even when we do not understand them ourselves. This involves trust in the sincerity of the other's good intentions. Behind everyone's life choices and personal circumstances there are always elements others do not understand that are known only to God. The New Testament urges Christians not to condemn others (Luke 6:37-38; 1 Cor. 4:5; Jam. 4:11-12).

The church's members who belong to sexual and gender minorities encounter different attitudes. Some in the church consider that same-sex relationships are incompatible with the Christian understanding of humanity, although they accept homosexuals as human persons. Others believe that the church's acceptance of homosexuals also requires acceptance of their relationships. There are also some who have no strong opinion on the matter. It is essential when we differ from each other that we place ourselves in the other's position and listen to each other in the spirit of the golden rule taught by Jesus.

Perspectives on the history of marriage

A consideration of marriage is made easier if conversations and the changes of our own time are placed in the longer historical continuum.

First, views and practices relating to marriage and relationships vary considerably from one culture and period to another. World cultures display a wide range of thinking about marriage between a man and a woman. That range encompasses both monogamous and polygamous systems. There is also a range of views concerning how marriage is solemnised, and with whom one can get married in the first place.

This diversity is also reflected in the canon of scripture. In the oldest Old Testament narratives the prevailing Middle Eastern culture appears to have held that a man could have more than one wife, and the main aim of various arrangements was the bearing and nurturing of descendants.

In the New Testament monogamy is set as the ideal (Mat. 19; 1-12). The early Christian ideal of monogamy arose from the Jewish tradition and accorded with the understanding of marriage in the Roman era. This strengthened the idea that monogamy between a man and a woman was founded on the natural law. At the same time, Christianity rejected some ancient practices, such as the keeping of concubines.

The New Testament paints a positive picture of marriage between a man and a woman. It is compared to the love between Christ and the church (Eph. 5; 21-33). At this time trends in late antiquity that tended to see sexuality and marriage as evil came to be rejected (1 Tim. 4; 1. 5). Various approaches towards the relationship between a man and a woman are also observable in New Testament times.

In some parts of the New Testament marriage is understood as a phenomenon of an age that is passing away. The Christian monastic tradition is founded on points such as these which emphasise the charged connection between marriage and the kingdom of God (see, for example, Luke 20; 34-36; 1 Cor. 7).

Another aspect emerging from the historical study of marriage is that what appear to be divergent views of marriage have in common the linking of sexual attraction between a man and a woman. Marriage is often conflated with accounts of the world's origin. In this case sexuality between a man and a woman is seen as inherent to the structure of creation, and as symbolising the fundamental nature of reality. The sexual relationship between a man and a woman differs from all others in that only it can generate biologically shared children. For this reason, the relationship between a man and a woman is regulated in many ways.

There are references to these concepts in the Bible. In the first account of creation human beings are created "male and female" and they are commanded to be fruitful and to fill the earth (Gen. 1; 27-28). The second account of creation depicts the origin of sexuality through the creation of the woman to be a partner for the man (Gen. 2. 21-25).

Same-sex relationships are also known in traditional cultures. When such relationships are accepted, it is commonly associated with specific stages of life or roles.

In the broader theological context the biblical texts are quite negative towards gay sexuality. Researchers differ about why this is so and what is meant by the nature of gay sexuality. The key question is the extent to which the homoerotic phenomena referred to in the Bible may be compared with the long-term equal relationships envisaged by existing registered same-sex partnerships or same-sex marriages.

Amidst cultural-anthropological diversity a general trend can be seen: in traditional cultures a religious-symbolic understanding of marriage prevails, in which marriage between a man and a woman has been the dominant concept, along with an understanding of its place within the broader ties of the family and the continuation of the human race as a whole.

The history of Western marriage has developed from heterosexual marriage, socially regulated and even conceived of as a financial relationship, towards a concept according to which two adults who love each other and who wish to commit to each other may contract a union. This means that the *contractual understanding of marriage* has become dominant. Some researchers have traced the

intellectual history of this modern understanding of marriage to the Enlightenment, when the religious meanings traditionally associated with marriage began to be dismantled.

Yet earlier Western tradition emphasised the role of consent in the solemnisation of marriage. In medieval ecclesiastical law there was a principle that it was the mutual consent of a couple that made the marriage. This was intended to reinforce the couple's commitment and avoid any circumstance in which someone might be forced to marry, for example, through a family agreement. It is for this reason that questions to both spouses became part of the marriage ceremony. Furthermore, there have been many different religious, legal, and social preconditions for marriage. Among these has been the gender of those to be married.

The development of Western marriage legislation thus enshrines the principle that society should not intervene in the solemnisation or possible dissolving of a marriage any more than is necessary. The goal of legislation has essentially remained the prevention of bigamy and the contraction of marriage by close relatives, and to ensure the interests of children and the financially weaker spouse in the event of a divorce. This development has led to an understanding of marriage that supports the view that it may be changed with the changes of history.

The traditional religious-symbolic understanding of marriage incorporates in its definition the gender distinction of male and female. Sexual contact may entail strong symbols and even sacramental meanings. By contrast, the modern understanding of marriage emphasises the mutual agreement of individuals. Thus, with the change in knowledge about and perceptions of gay sexuality, the view has emerged that the gender of those getting married is unimportant, while their bond of love, which the celebration of marriage is intended to support, is seen as increasingly relevant.

Same-sex marriage became possible for the first time in the Netherlands in 2001. A number of European and American countries have since amended their marriage laws. A similar amendment to the Finnish Marriage Act will come into effect on 1st March 2017.

The Lutheran Reformation's marriage emphasis

The Lutheran reformers wrote copiously about marriage in their own cultural and social context. They were linked to the Christian tradition whereby marriage between a man and a woman was a way of life appointed by God. At the same time, they stressed the social and universally human nature of marriage.

According to the texts of the Lutheran confessions marriage is founded on God's institution (Gen. 2:24), which Jesus confirmed. It is therefore a holy, spiritually rooted, and divine institution. The foundations of marriage are considered to be in natural law; neither the state nor the church has "created" marriage, but it pre-dates the state and is known among all peoples - even those who are not Christian. Its solemnisation requires the freely given consent of both the man and the woman.

According to the confessions marriage has many purposes. The ultimate purpose is to strengthen the bond between the spouses, as well as the bearing and nurturing of new life:

[God] ... has instituted [marriage] ... before all others, and therefore created man and woman separately (as is evident), not for lewdness, but that they should [legitimately] live together, be fruitful, beget children, and nourish and train them to the honour of God. Therefore God has also

most richly blessed this estate above all others... (Large Catechism, I, 207.)

On the basis of the New Testament (1 Cor. 7:2) the reformers saw marriage as “a medicine against sin”: marriage founded on faithfulness and commitment provided an acceptable framework for the enacting of sexual desire. Luther considered sexuality to be a natural part of marriage. Sexual union strengthened the mutual affection of marriage partners, prevented infidelity, and supported marriage as a lifelong relationship, which also served the interests of the child.

The reformers emphasised marriage as a school for Christian faith and love. For love to survive in the home they shared, spouses must cherish their mutual union, respect each other, be flexible in the assertion of their rights, raise children together, and learn to forgive. The reformers were aware of the problems affecting the emotional lives of spouses, and acted as mediators in some marital disputes.

Lutherans criticised the Catholic Church for belittling marriage’s importance. In the Middle Ages a monastic vocation was considered to be spiritually more valuable than marriage. In contrast to this emphasis Lutherans observed that the Bible mentioned marriage as a “true spiritual estate” ordained by God, but that it knew nothing of monastic vows. This is linked with Luther’s famous declaration that God and his angels rejoiced in heaven at the sight of the father of a family washing his child’s nappies, even if the rest of the world mocked and regarded nappy-changing as a menial task.

As a result, Lutherans were critical of the mandatory celibacy of priests adopted in the early Middle Ages. Priests should also be able to marry, because “while the commandment of God is in force, while the custom of the Church is well known, ... impure celibacy causes many scandals...” (Augsburg Confession XXIII, 18).

Marriage was not intended to be seen as a measure of true spirituality or human worth. The single state was also held to be a calling of God. It was appropriate for some and required a special gift of grace.

According to the Lutheran confessional writings marriage could not be equated with the sacraments of Baptism and the Eucharist because it did not entail the forgiveness of sins. It was therefore not considered a sacrament. However, marriage between a man and a woman was founded on God’s commandment and many promises were connected with it. The view that it was the intention of the Reformation to secularise marriage by making it into a “secular ordinance” is not, therefore, an historically accurate reflection of the Lutheran understanding of marriage.

Although the Lutheran reformers did not call marriage a sacrament, they saw in it a strong spiritual dimension. At its best marital love could reflect the relationship between Christ and the church. Drawing on Chapter 5 of the Epistle to the Ephesians, the Wittenberg marriage rite declared: “Husband, this is your wife; love her as Christ has loved the church. Wife, this is your husband; love him as the church has loved Christ.”

Lutherans wanted to transfer matters related to the registration, dissolution of marriage, and inheritance issues from the church to the state. Luther therefore stressed how forms of marriage varied by region in a pamphlet attached to the confessions, *A Book of Advice and Consolation for the Simple Pastor*:

Every land has its own customs, according to the common saying. In keeping with this, because weddings and marriage are the business of the world, it is not proper for us clergymen or servants of the church to arrange or govern them. On the contrary, let each city and land follow its own usage and custom, however they go. [...] All this and related matters I leave to the lords and council to establish and do as they wish. It is no business of mine. But if somebody desire us to [pronounce the nuptial] blessing outside the church or inside, to pray over them or to marry them, we are obligated to do it.

However, it was considered that Christian faith gave an especially spiritual content to the marriage of a woman and man, transcending any idea that it was based on legislation or natural reason.

According to the reformers faith helped spouses see marriage as a way of life ordained by God and to see their partner as a gift of God. God called them to have children and raise them together. Faith also helped them to bear their cross; financial hardships, illnesses, infertility, or other common life adversities led them to turn to God and ask for his help.

Although secular legislation might allow divorce on certain grounds, Luther believed that Christians should avoid exercising this right if at all possible. Christian spouses should strive to suffer each other's weaknesses and to find agreement and forgive each other, even in cases of infidelity.

The approaches to marriage in the Lutheran Reformation seem to be summarised in the following prayer from Martin Luther's modified Marriage Rite:

O God, who hast created man and woman and hast ordained them for the married estate, hast blessed them also with fruits of the womb, and hast typified therein the sacramental union of thy dear Son, the Lord Jesus Christ, and the church, his bride; We beseech thy groundless goodness and mercy that thou wouldst not permit this thy creation, ordinance, and blessing to be disturbed or destroyed, but graciously preserve the same; through Jesus Christ our Lord.

Current marriage teaching in the Evangelical Lutheran Church of Finland

The marriage teaching of the Evangelical Lutheran Church of Finland has followed the principles of the Reformation's understanding of marriage. Changes have occurred in the church's teaching and practice for example in approaches towards impediments to marriage, the equality of spouses, divorce, and the remarriage of divorcees. Despite these changes, marriage is still seen as between a man and a woman. In what follows some examples of how the church has expressed its understanding of marriage are highlighted.

According to the Catechism approved in 1999 the sexual relationship of a man and a woman is seen as part of the goodness of God's creation: "God has created us men and women. Sexuality is a part of God's creative work. Its purpose is to serve the initiation and preservation of the relationship between man and woman. In a marital relationship, we can bring joy to the spouse, learning to love in a serving manner and to rear a new generation."

The conclusions of the report *Consequences of the Act on Registered Partnership for the Church* (2010, 128-129), prepared for the General Synod by the Bishops' Conference, stated that the church's classical teaching on human beings and sexuality was based on the conviction that God had

created men and women and ordained marriage for them. Founded in commitment and respect, marriage created a safe environment for the growth of a couple's sexual life and for the nurture of children. The parties to a marriage solemnised in church were a woman and a man. The Bishops' Conference also stressed that any expansion of marriage based on the notion that the gender or number of partners was immaterial was incompatible with the view of humanity on the basis of which marriage had traditionally been understood in the church's spiritual life and in social legislation. As marriage partners the woman and man were equal and complemented each other. Respect, commitment, care, and fidelity were required of both spouses. Such a union provided the best environment for the emergence of new life. Through its support the nurture of children was protected and the well-being of the human community as a whole promoted.

In emphasising marriage as between a man and a woman, the General Synod's Doctrine Committee affirmed this marriage teaching in presenting the report commissioned by the Bishops' Conference, 4/2010 (p. 5):

The Doctrine Committee's starting point is the understanding of marriage as expressed in scripture and the church's confessional writings. According to the faith of the church marriage is a union of one man and one woman ordained of God in creation. This understanding is based on the opening passages of the Bible (Gen. 1:27-28; 2:18-25), and confirmed by Jesus in the gospels (Mat. 19:4-6; Mark 10:6-9). In the Bible and in the church's tradition marriage between a man and a woman and the love of which it is an expression are an image of the loving relationship between Christ and the church (Eph. 5:25-31). At the same time, extra-marital relationships (1 Cor. 6:12-20) and polygamy (1 Cor. 7:2, 1 Tim. 3:2) are considered inconsistent with the marital love of husband and wife. The Bible tells us that human beings are made male and female in the image of God (Gen. 1:27): "So God created humankind in his image, in the image of God he created them; male and female he created them."

The Doctrine Committee's report (4/2010) was drafted in the light of the pending initiative before Parliament to extend the Marriage Act to couples of the same gender (p. 6): "In recent discussion a proposal for so-called gender-neutral marriage has been presented. It is the considered view of the Doctrine Committee that the church cannot change its understanding of marriage, which is inherent to its understanding of faith and the human person, in this respect."

It is an important theological principle that prayers and other liturgical elements in worship and other religious ceremonies represent the common faith of the church. For this reason, the forms for the Solemnisation of Matrimony in the Church Handbook reflect the church's understanding of marriage. While some of the optional readings and prayers do not contain references to the gender of those to be married, the words used and the rite's general character describe marriage as between a man and a woman.

A new situation has arisen now that society's understanding of marriage extends to same-sex couples. Some Lutheran churches - such as our Nordic sister churches - have changed their teaching about marriage to allow for the solemnisation or blessing of same-sex marriages in church. Most Lutheran churches have held to the traditional position. Although the issue of same-sex marriage divides Lutherans, our church considers it important to engage in dialogue with everyone.

With the amendment to the Marriage Act on 1st March 2017 we are presented with the challenge of combining a Lutheran understanding of marriage with a pastoral and respectful approach towards same-sex couples. The principal options that have been discussed are: a) to maintain the existing practice with regard to the blessing of same-sex couples; b) to extend marriage to same-sex couples; c) to waive the right to solemnise marriages entirely. The last of these leads to a discussion on whether there should be marriage blessings – and if so, what kind of marriages should be blessed.

Church marriages

The Marriage Act, as well as the rules, regulations, and guidelines based on church legislation, regulates the priest's rights and obligations in solemnising matrimony.

According to Section 14 of the Marriage Act a marriage may be solemnised in either a religious or a civil ceremony. Both require the parties to the marriage to be present at the same time and to respond to questions in the affirmative.

According to Section 17 of the Marriage Act church marriages “may be registered 1) by priests of the Evangelical Lutheran and Orthodox Churches; and 2) in a registered religious community by a person who, under the rules of the community, has the right to perform marriage ceremonies”. The intention is that religious communities be given the right to solemnise marriages, not that they should be obliged to.

Section 16 of the Marriage Act gives religious communities the right to determine other conditions and forms pertaining to the marriage ceremony. In practice the church or religious community celebrates marriage on the basis of their own confession and tradition.

In its own order the Evangelical Lutheran Church of Finland also stipulates that a priest conduct the marriage ceremony (Church Order 2:18). A priest is required to conduct a church marriage in accordance with regulations.

When Parliament decided to amend the Marriage Act to include same-sex couples' relationships, it was not intended to interfere with the autonomy of churches and religious communities. According to the Legal Affairs Committee (14/2014), “if the proposed changes to the law in the citizens' initiative were adopted, religious communities would be under no legal obligation to change their marriage practice”.

The amendment to the Marriage Act has created a new situation for all churches and religious communities conducting religious marriages. These churches and religious communities are under no legal obligation, however, to change their practice, unless they themselves so decide on the basis of their own tradition and decision-making processes.

The church's own regulations concerning the solemnisation of marriage

The provisions relating to the marriage ceremony in the Evangelical Lutheran Church of Finland are contained in the Church Order and the Church Handbook: “Rules for the ordering of worship, the sacraments, and the church's pastoral offices are laid down in the Church Order and in the Church Handbook.” (Church Act 4:2, sub-section 1) The Church Order and the Church Handbook mentioned by the Church Act together form the basis of the church's marriage service. Both are approved by the General Synod by a qualified majority, and only the General Synod may amend them.

The Church Order and the Church Handbook also provide for the blessing of a marriage as a liturgical alternative to a church marriage. This allows for the blessing of marriages that “have been contracted outside the order of the Evangelical Lutheran Church” (Church Order 2:20).

Among the tasks of the Bishops’ Conference is to give more detailed guidance concerning the ceremonies of the church (Church Act 21:2, 5b). Such guidance may be found, for example, in *You Are with Me: A Guide to the Ceremonies of the Church* (2005) and *Towards the Sacred: Interreligious Encounter in the Ministry of the Church* (2013), in which applied guidelines are given concerning the solemnisation of marriage. In addition, the Diocesan Chapter may adopt further guidelines as required (Church Act 4:2 sub-section 1). Neither the Diocesan Chapter nor the Bishops’ Conference, however, has the right to issue guidelines that supersede the provisions of the Church Order and the Church Handbook.

According to the Church Order the church’s ceremonies must be conducted in accordance with the Church Handbook (Church Order 2:1) and books used must be faithful to the church’s confession (Church Order 1:2). It is also separately stated concerning the solemnisation of marriage that the parties to a church marriage must conform to “the prescription of the Church Handbook” (Church Order 2:18).

The Church Handbook contains three rites: the Solemnisation of Matrimony, the Blessing of Marriage, and the Nuptial Mass. Theologically, the Solemnisation of Matrimony and the Blessing of Marriage are much the same. The difference is largely legal: solemnisation includes the legal recognition accorded in the Marriage Act. A Nuptial Mass is a marriage ceremony that includes a celebration of the Eucharist.

An examination of the entrance, questions, prayers, readings, and other elements of the Solemnisation of Matrimony in the Church Handbook indicates that the rite was drafted for a marriage between a man and a woman. The words used of the spouses are “bride and bridegroom” (solemnisation) and “man and woman” (blessing). The same applies to the Nuptial Mass as contained in the Church Handbook.

The form of questions contained in the Solemnisation of Matrimony begins with the question to the groom, “Will you take NN as your wedded wife?” The bride is then asked “Will you take NN as your wedded husband?” The gender of the parties to the marriage is also indicated in the Swedish Handbook, where the pronouns “*honom*” (masc.) and “*henne*” (fem.) are used in the questions.

In 2010 the Bishops’ Conference’s report on registered partnerships concluded that the General Synod intended the Blessing of Marriage to be for the blessing of the marriage of a man and a woman: “It is clear from the title, entrance, and the details of the rite that the ceremony is meant for the blessing of a marriage between a man and a woman.” (p. 120) The Church Handbook’s material and rubrics have been drafted with the Catechism’s current understanding of marriage in mind. The rite cannot, therefore, be used without a new decision of the General Synod for the blessing of same-sex unions.

In conclusion, when the amendment to the Marriage Act comes into force on 1st March 2017 it will not affect the right of priests to conduct a church marriage. The Solemnisation of Matrimony in the Evangelical Lutheran Church of Finland is provided for in the Church Order and the Church Handbook. When a priest conducts a church wedding her or his duty is to conduct the ceremony in

accordance with these provisions. This also applies to the Blessing of Marriage.

Considerations for ministry to same-sex married couples

In February 2011 the Bishops' Conference issued guidelines for occasions when a couple in a registered partnership approach the church for prayer. *Pastoral Guidelines for Informal Prayer with and on behalf of Registered Partners* was based on extensive study in response to a request for such guidelines from General Synod in November 2010.

The guidelines were issued in the knowledge that the law on registered partnerships was likely to be temporary and that the provisions of the Marriage Act were likely to be amended to apply to same-sex couples. This will indeed happen when the changes to the Marriage Act come into effect and the law on registered partnerships is repealed. A couple in a registered partnership may, by joint notification, convert their partnership into a marriage.

Following the amendment to the Marriage Act, priests and other church workers will no longer be approached by couples in registered partnerships, but by couples who have had a civil marriage ceremony or who have converted their registered partnership into a marriage by notification. The Bishops' Conference's guidelines may also be applied in these situations.

While the Church Order and the Church Handbook do not allow a priest to conduct the Solemnisation of Matrimony or Blessing of Marriage in such cases, a priest or church worker may pray with and on behalf of those who have contracted a civil marriage at an agreed place. The rules governing the use of church premises is set out in the Church Order (Church Order 9:7, 14:2). The occasion may include readings from scripture, hymns, and material drawn from the church's prayer tradition. If required, the bishop may issue more detailed instructions or otherwise instruct the clergy of her or his diocese.

Otherwise, in a parish's work the principle is that same-sex marriage is equated with other civil marriages. When impediments to marriage are investigated in a parish or it is desired to rent a parish's premises for a celebration, the protocol as the instructions specify and the law requires is to be followed. On the request of a member of a parish prayer for a civil marriage may be offered at the service of the day in accordance with local custom.

Living with different understandings of marriage

Church marriages are conducted in the Evangelical Lutheran Church of Finland as well as in a number of other churches and religious communities. Each entity has its own understanding of marriage and traditions related to its solemnisation. Most of the communities conducting marriages are not expected to change their teaching concerning it.

The amendments to the Marriage Act are a reflection of society's many different understandings of marriage. Civilly contracted same-sex marriages are accorded the same status as the marriages of people of opposite genders. Such marriages are as legally valid as marriages solemnised by the church.

Although the marriage practice of the Evangelical Lutheran Church of Finland has not changed with the amendment of the Marriage Act, a new situation has arisen; there will be married same-sex couples who are members of the church after 1st March 2017. As already stated, the church is for everyone. Same-sex couples are welcome at all the church's activities, and they should be treated as a family, in spite of the fact that their marriage has not been solemnised in accordance with the order of the church.

The Bishops' Conference's statement *Consequences of the Act on Registered Partnerships for the Church* (2010,131-132) noted that the existing registered partnership legislation did not present an obstacle to the church's work. This applies no less to the marriages of same-sex couples. In their preaching and teaching employees of the church are required to follow the church's marriage teaching as expressed in the Catechism and in other church documents. At the same time, employees of the church, no less than other members, have the right to take part in the discussion about marriage, both within the church and in society at large.

The amendment to the Marriage Act means that there will be members, officials, and employees of the Evangelical Lutheran Church of Finland married to people of the same gender. Everyone must be treated with equal respect in the church.

The amendment to the Marriage Act does not change the church's marriage teaching and practice, but it requires the church to find new ways to discuss the experience and perspectives that arise from a new situation. This new situation calls all church members to review their own attitudes, while remaining faithful to the standard set by the Apostle's call: "Outdo one another in showing honour." (Rom. 12:10)

Translation by Rupert Moreton/Lingua Fennica

Bishops of Finland: Simo Peura (Lapua), Tapio Luoma (Espoo), Matti Repo (Tampere), Irja Askola (Helsinki), Kaarlo Kalliala (Turku), arkkipiispa Kari Mäkinen, Seppo Häkkinen (Mikkeli), Jari Jolkkonen (Kuopio), Björn Vikström (Porvoo), and Samuel Salmi (Oulu) was absent from the photo. Photo by:Kirkon kuvapankki

汉语标题:

主教委员会关于婚姻法修改的报告 2016

芬兰信义会主教委员会

译者:Rupert Moreton,Lingua Fennica

4. Proposal for the Church Parliament concerning the Amendment to the Marriage Act

Edustaja-aloite _____/2017 kirkolliskokoukselle

Kirkon avioliittokäsityksen laajentaminen

Aloitteen tarkoitus

Kun avioliittolaki Suomessa laajentuu 1. 3. 2017 alkaen koskemaan myös samaa sukupuolta olevia pareja, kirkolla on edessään uusi tilanne. Sen jäsenten joukossa on huomattava määrä ihmisiä, jotka kristillisen vakaumuksensa mukaisesti toivovat, että kirkko elämässään ja opetuksessaan voisi toimia uuden lain mukaisesti. Toisaalta kirkossa on paljon jäseniä, jotka eivät halua kirkon muuttavan avioliittokäsitystään. Tilanne ei ratkea vain toisen vaihtoehdon – avioliittokäsityksen muuttamisen tai ennalleen jättämisen – mukaan. Asia jakaa niin piispoja, kirkolliskokousta kuin kirkon jäseniä ylipäätään. Silti sen ei tulisi muodostua kirkkoa jakavaksi tekijäksi, vaan tilanteeseen on etsittävä aktiivisesti ratkaisua.

Olemme tietoisia siitä, että kirkossa on meneillään selvitystyö, joka koskee vihkiöikeuteen liittyviä kysymyksiä. Tämän aloitteen tarkoitus on viitoittaa väylä eteenpäin.

Aloitteen tekijät pitävät tärkeänä

1. ettei kirkossa pitkään hiertänyt kysymys avioliitosta muodostu kirkon yhteyttä jakavaksi tekijäksi, vaan että tilanteeseen löydetäisiin ratkaisu, joka lisää osapuolten mahdollisuuksia elää ja toimia erilaisuudestaan huolimatta samassa kirkossa toisiaan kunnioittaen.

2. että kirkossa löydetään ratkaisu, joka takaa omantunnon rauhan sekä samaa sukupuolta olevien avioliittoon kriittisesti että siihen myönteisesti suhtautuville. Kysymykset seksuaalisuudesta, hyväksytyksi tulemisesta, sitoutumisesta, luottamuksesta ja rakkaudesta ovat olennaisen tärkeitä ihmiselle hänen sukupuolisesta suuntautumisestaan riippumatta.

3. että perusteet kirkon ratkaisuille suhteessa yhteiskunnalliseen avioliittolakiin nousevat kirkon omista teologisista, pastoraalisista ja eettisistä lähtökohdista.

4. että kirkossa pystytään esittämään uskosta ja rakkaudesta nousevia tulkintoja ajan muuttuessa sekä vastaamaan seurakuntalaisten kysymyksiin ja tarpeisiin.

Yleisperustelut

Suomessa homoseksuaalisuus poistui rikoslaita vuonna 1971 ja sairausluokituksesta vuonna 1981. Vähitellen homoseksuaalien oikeudet on saatettu tasa-arvoisiksi (1995, 1999), ja samaa sukupuolta olevilla on ollut mahdollisuus rekisteröidä parisuhteensa vuodesta 2002 lähtien. Maaliskuun alussa muuttuva avioliittolaki ulottaa aviopuolisoita koskevat oikeudet samaa sukupuolta oleviin pariin.

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa homoseksuaalisuuteen liitetyt käsitykset ja opetus ovat seuranneet yhteiskunnallista muutosta, mutta viiveellä. Osa kirkon jäsenistä näkee homoseksuaalisuuden edelleen kielteisenä ilmiönä ja homoseksuaalisessa suhteessa elämisen syntinä. He eivät voi Raamattuun ja omaantuntoon perustuen hyväksyä homoseksuaalisia suhteita eikä sitä, että kirkko vihkisi tai siunaisi ne.

Toisaalta kirkossa on otettu huomioon homoseksuaalisuuden ymmärtämisessä tapahtunut kehitys. Homoseksuaaleja on tuettu pastoraalisissa kohtaamisissa. Evankeliumin julistus, ihmisarvo ja ihmisten puolustaminen ovat raivanneet tietä homoseksuaalien ja homoseksuaalisuuden hyväksynnälle niin kirkossa kuin yhteiskunnassa laajemminkin. Kirkon sanomasta on löytynyt turva ja toivo myös homoseksuaaleille. Raamattuun ja kristilliseen uskoon perustaen homoseksuaalisuus ja samaa sukupuolta olevien parisuhteet voidaan nähdä Jumalan antamana lahjana. Moni näin ajattelevista katsoo, että kristillistä avioliittokäsitystä tulisi laajentaa.

Raamattu ei tarjoa tähän asiaan yksiselitteistä ratkaisua, koska sen pohjalta tapahtuvassa tulkinnassa voidaan päätyä hyvinkin vastakkaisille kannoille. Eri kantojen taustalla on aito pyrkimys totuudellisuuteen ja Jumalan tahdon etsintään. Siksi ratkaisua etsittäessä on kunnioitettava erilaisia näkemyksiä.

Jännitteisen asiantilan ovat tehneet näkyväksi vuonna 2002 voimaan tullut parisuhdelaki ja avioliittolain muutos (1. 3. 2017). Parisuhdelain osalta kirkossa löydettiin kompromissi vuonna 2010. Parisuhteen solmineille voidaan pyynnöstä järjestää vapaamuotoinen hetki, jossa pappi rukoilee heidän ”kanssaan ja puolesta”. Kahden näkökulman ero on siirtynyt nyt koskemaan avioliittoa. Kirkossa on myönnettävä, että tässä asiassa vastakkaiset näkökulmat tuskin lähentyvät lähitulevaisuudessa. Ne ovat osa kirkkomme elämää ja ajattelua. Samalla kun näin on, asia vaikuttaa painolastina niin kirkon sisällä kuin sen rajapinnoilla. Vastakkainasetteluun ei voida jäädä.

Aloitteen tekijät pitävät olennaisen tärkeänä kirkon ykseyttä ja yhtenäisyyttä. Erilaiset näkemykset homoseksuaalisuudesta ja avioliitosta eivät saa muodostua kirkkoa rikkovaksi tai jakavaksi tekijäksi.

Erilaisia kantoja edustaville on taattava kotipaikkaoikeus kirkossa. Sen vuoksi on löydettävä ratkaisu, jossa erilaiset näkemykset voivat olla kirkossa voimassa yhtä aikaa. Tämä tarkoittaa sitä, että eri näkemyksiä edustavien ei tarvitse luopua kannoistaan. Sen sijaan heidän on etsittävä keskinäisessä kunnioituksessa sitä, mikä evankeliumissa ja kristinuskossa on luovuttamattominta ja olennaista.

Teologiset perustelut

Kristinuskon ydinsanoma on Kristuksessa tapahtunut Jumalan rakkauden ilmoitus ja sovinto ihmisten kanssa ja kesken: *”Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne.”* (Joh. 13: 35). Kristillisessä uskontunnustuksessa tunnustaudutaan kolmiyhteisen Jumalan luovaan, lunastavaan ja täydellistävään työhön. Uskon synnyttäjänä, kohteena ja ylläpitäjänä on elävä Jumala. Luterilainen reformaatio ja sen synnyttämät Tunnustuskirjat rakentavat tälle horjumattomalle perustalle. Muuten reformaatio säilytti, koetteli, hylkäsi ja muutti monia katolisen kirkon uskoon liittämiä sisältöjä, muotoja ja käytäntöjä. Keskeinen koetinperiaate oli kysymys, mikä uskossa on olennaista. Uskon keskukseen nähden kehällisempi kysymys (adiafora) on, miten eri aikoina ja erilaisissa tilanteissa liitytään tuohon olennaiseen uskoon. Vaikka tämä liittyminen on muuttuvaa ja uskon ytimeen nähden toissijaista, se ei tarkoita, etteikö se ole inhimillisesti

merkityksellistä ja tärkeää. Ihmiset liittyvät uskoon ja sen ilmaisemiseen usein rituaalien, ulkoisten muotojen ja käytäntöjen kautta. Näistä ulkoisista tavoista ja ratkaisuksista ei kuitenkaan saisi tulla uskon ytimeen verrattavia muuttumattomia totuuksia.

Luterilaisessa perinteessä keskeisiä ovat uskon ja rakkauden samanaikaisuus ja rinnakkaisuus. Eri aikoina ymmärretään eri tavoin se, miten rakkaus toteutuu. Järkensä, harkintansa ja omantuntonsa perusteella on kunakin aikana kysyttävä, mikä nyt on hyvää ja oikein.

Jos Raamattu ei anna yksiselitteistä ratkaisua siihen, miten kirkossamme olisi tänään ajateltava Jumalan tahdon mukaisesta avioliitosta, eivät sitä anna myöskään Tunnustuskirjat. Niiden pohjalta voidaan päätyä perinteiseen avioliittokäsitykseen, mutta yhtä hyvin myös toisenlaiseen ratkaisuun. Kysymys on lopulta siitä, nähdäänkö avioliitto uskon vai rakkauden alueelle kuuluvaksi asiaksi. Molemmille kannoille löytyy perusteluja. Avioliiton muuttumattomuutta voidaan lisäksi perustella sillä, että näin liitytään muun muassa katolisen ja ortodoksisen kirkon näkemyksiin avioliitosta Jumalan asettamana miehen ja naisen liittona. Toisenlaiseen ratkaisuun voidaan päätyä tulkitsemalla avioliitto Lutherin tapaan maalliseksi järjestykseksi. Avioliitto on näin ymmärrettynä rakkauden alaan kuuluva asia.

On huomattava, että kirkon yhteiseen traditioon vetoaminen ei ole tässä asiassa riittävä peruste. Raamattu, varhaisen kirkon opinmuodostus ja myöhempi oppihistoria sekä luterilaiset tunnustuskirjat ovat syntyneet maailmassa, jossa oletetaan olevaksi tietty Jumalan asettama luomisjärjestys, jossa mies on tavalla tai toisella aina perheensä pää ja edustaa perhettään julkisessa elämässä. Raamattu, kirkon opillinen kehitys tai Tunnustuskirjat eivät anna vastausta siihen, miten homoseksuaalisuus, homojen oikeudet ja avioliitto tulee ymmärtää nykyisessä tasa-arvolle rakentuvassa toimintaympäristössä. Kristittyinä meidän on luettava perinnettämme yhä uudelleen ja ymmärrettävä se, että uudet ajat ovat aina vaatineet kirkkoa muuttumaan ja kehittämään ajatteluaan.

Tieteen käsitys homoseksuaalisuudesta on muuttunut 1900-luvun puolivälistä lähtien. Kirkot ovat joutuneet kysymään, sulkevatko ne omilla näkemyksillään ja toiminnallaan homoseksuaalit ja heidän läheisensä ovien ulkopuolelle. Tästä johtuen kirkkojen ratkaisut – seuraten luonnollisen lain ääntä – ovat tulleet ilmiötä paremmin ymmärrettäviksi, jopa homoseksuaalien yhtäläisiä oikeuksia puolustavaksi. Tässä kyse ei ole vain ajan muutoksesta imetyistä ratkaisuksista. Taustalla on vahva evankeliumeissa kuuluva lähimmäisen rakkauden ydin, kultaisen säännön vastavuoroisuuden ajatus sekä pyrkimys asettua heikomman puolelle. Jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi.

Kansainvälisesti katsoen Suomen evankelis-luterilainen kirkko liittyisi avioliittoon vihkimisen laajennuksella muiden pohjoismaisten sisarkirkkojen ratkaisuihin. Luterilaisen kirkkoperheen (LML) sisällä joidenkin kirkkojen tekemät perinteisestä avioliittokäsityksestä poikkeavat ratkaisut ovat aiheuttaneet jännitteitä. Ratkaisusta voi seurata myös ekumeenisia haasteita. Mahdollisten jännitteiden syntyminen ei ole kuitenkaan syy, jonka takia kirkot jättäisivät tekemättä perusteistaan ja toimintaympäristöistään johtaen omia ratkaisujaan (LWF: *Claiming the Gift of Communion in a Fragmented World*).

Reformaatio merkitsi monien kirkollisten käytäntöjen uudistusta ja perusteellista muutosta. Kirkon sakramenttiopetus muuttui, luostarilaitos purettiin ja pappien avioliitot sallittiin. Reformaation merkkivuosi muistuttaa, että kirkon on pystyttävä uudistumaan asioissa, jotka uskon ja rakkauden näkökulmista nähdään tärkeiksi ja välttämättömiksi. Kirkon tulee olla turvallinen ja yhdenvertainen yhteisö kaikille ihmisille, perheille ja parisuhteille.

Siunauksen teologiasta

Jumalan siunauksen pyytäminen avioliitolle on vihkitoitituksen hengellinen ydin. Siunaamisen teologia avioliitossa on ymmärretty eri aikoina eri tavoin. Ensinnäkin voidaan ajatella, että vihittäviltä pitää edellyttää joitakin ominaisuuksia tai taitoja ennen kuin heidän liittonsa voidaan siunata (esimerkiksi nuhteettomuus tai sukupuoli). Toisen ajattelutavan mukaan siunaaminen ei edellytä siunausta pyytäviltä mitään ominaisuuksia tai edellytyksiä. Jumala on kaikkivaltias ja antaa siunauksen näkyä niin kuin tahtoo. Kolmanneksi on ajateltu, että puolison löytyminen on jo itsessään Jumalan siunaus tai merkki siunauksesta, kuten muutkin elämän hyvät lahjat. Siksi siunaamisen rukous on jälkikäteen saman hyvän pyytämistä, jonka vihkipari on jo toisissaan saanut.

Katekismus (1999) ei puhu siunauksesta ja siunaamisesta avioliittoon vihkimisen yhteydessä, mutta muuten sen siunausopetus on selvä ja avara. Kristitty elää joka päivä Jumalan siunauksen varassa. Herra varjelee, vaikka ihminen ei aina Jumalan rakkauden teitä tunnekaan. Katekismuksen siunaamisen käsitys on täynnä luottamusta. Kun ihminen siunaa toista, voidaan luottaa siihen, että Jumala kääntyy ihmisen puoleen ja on hänen kanssaan. Jumalan siunauksen turvissa myös kuolemme. Tämän ajatuksen mukaan ihminen ei voi asettaa ehtoja siunaukselle, vaan se on täysin Jumalan käsissä.

Katekismuksen siunaamisen teologia herättää vakavasti kysymään siunaamisen merkitystä. Mitä tarkoittaa, jos kirkko rajaa sukupuolen tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella ihmisiä silloin, kun on kyse avioliittoon vihkimisestä ja siinä rukoiltavasta siunauksesta. Aloitteen tarkoitus on turvata mahdollisuus pyytää ja rukoilla siunausta kaikille avioliiton solmineille.

Ratkaisuvaihtoehdot

1. 3. 2017 lähtien Suomen evankelis-luterilainen kirkko on ensimmäisen kerran tilanteessa, jossa sen avioliittokäsitys poikkeaa merkittävästi yhteiskunnallisesta avioliittolainsäädännöstä.

Vuonna 2011 piispainkokous antoi pastoraalisen ohjeen vapaamuotoisen rukoushetken järjestämisestä rekisteröidyn parisuhteen solmineiden henkilöiden kanssa ja puolesta. Piispainkokous syksyllä 2016 antamassaan selvityksessä toteaa, että annettua ohjeistusta voidaan soveltaa myös samaa sukupuolta olevien pariin avioliiton puolesta rukoilemiseen.

Ruotsin, Norjan ja Tanskan luterilaiset kirkot ovat seuranneet yhteiskunnallisen avioliittolain kehitystä. Niissä samaa sukupuolta olevat parit voivat saada kirkollisen vihkimisen. Ruotsin kirkossa päätös siunata samaa sukupuolta olevien rekisteröidyt parisuhteet johti avioliittolain muutoksen myötä siihen, että kirkko on vihkinyt sukupuolta olevia pareja vuodesta 2009 lähtien. Norjan kirkon päätös (2016) poikkeaa hieman Ruotsin tilanteesta. Norjan kirkossa tunnustettiin ja tunnustettiin se, ettei asiassa saavuteta yksimielisyyttä. Piispainkokous esitti kirkolliskokoukselle samaa sukupuolta

olevien avioliiton hyväksymistä, kuitenkin niin, että eri tavoin ajatteleville taattiin omantunnon vapaus. Tämän lisäksi samaa sukupuolta olevien vihkimiseksi/siunaamiseksi laadittiin oma toimituskaava, joka hyväksyttiin alkuvuodesta 2017.

Suomen kirkon todellisuus muistuttaa tälle hetkellä enemmän Norjan kuin Ruotsin kirkon tilannetta. Niin Norjassa kuin Suomessa kirkko ei ole siunannut rekisteröityjä parisuhteita. Taustalla molemmissa kirkoissa voi nähdä sen, ettei asiasta ole saavutettu riittävää yksimielisyyttä. Norjan kirkko on etsinyt omaan tilanteeseensa aktiivisesti ratkaisua ja löytänyt sen. Suomen kirkossa asia on vielä kesken ja ratkaisematta. Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle olisi luontevinta etsiä samansuuntaista ratkaisua kuin Norjassa on tehty.

Avioliittolain muutokseen on yhtenä ratkaisuvaihtoehtona esitetty sitä, että kirkko luopuisi vihkimisoikeudesta ja keskittyisi solmittujen avioliittojen tukemiseen hengellisestä näkökulmasta. Näin se välttäisi avioliittokäsityksiin liittyvän työskentelyn ja ongelmat. Tätä esitetään niin homoseksuaalisuuteen myönteisesti kuin kielteisesti suhtautuvien keskuudessa. Tämä ei kuitenkaan ratkaisisi ongelmaa, vaan siirtäisi sen samaa sukupuolta olevien pariin siunaamiseen, jossa siinäkin kannat kirkossa poikkeavat voimakkaasti toisistaan. Vihkioikeudesta luopuminen heikentäisi kirkon luonnollisia ja myönteisiä yhteyksiä nuorten, nuorten aikuisten ja heidän perheidensä elämään.

Lapsivaikutusten arviointi

Suoraan aloite vaikuttaisi niiden lasten elämään, jotka elävät samaa sukupuolta olevien vanhempien perheessä tai syntyvät sellaiseen perheeseen. Samaa sukupuolta oleva rekisteröity pari oli vuonna 2015 vanhempina noin 600 lapsiperheessä (Tilastokeskus). Tarkkaa tietoa kaikista homoseksuaalien perheiden lapsista ei ole, mutta on arvioitu, että samaa sukupuolta olevien vanhempien perheissä elää tällä hetkellä yli 2000 lasta. Kirkon päätös vihkiä tai olla vihkimättä samaa sukupuolta olevia pareja ei muuta tätä tosiasiaa. Muiden lasten osalta vaikutukset ovat välillisiä.

Samaa sukupuolta olevien vanhempien perheissä lapset voisivat aloitteen toteutuessa kokea, että heidän vanhempiansa parisuhde ja sitä kautta heidän perheensä on hyväksytty ja sillä on samanlainen arvo kuin muilla perheillä. Tämä toisi turvaa ja jatkuvuutta lasten kasvuun. Arjen ennustettavuus, hoiva ja huolenpito, vanhempien sitoutuminen toisiinsa ja lapsiin, sekä muiden ihmisten hyväksyvä ja kannustava asenne ovat merkittävimpiä lapsen hyvää kasvua varmistavia tekijöitä ja ovat riippumattomia vanhemman sukupuolesta. Lapset hyötyvät, jos samaa sukupuolta olevilla vanhemmilla on tasa-arvoiset oikeudet kirkossa ja muussa yhteiskunnassa. Yhdenvertaisen kohtelun ajatus tulee näkyväksi esimerkiksi kastetilanteissa.

Pitkällä tähtäimellä aloite toteutuessaan vaikuttaa erilaisten perhemallien hyväksyntään ja lasten tasavertaiseen kohteluun myönteisesti. Välillisesti aloite koskee kaikkia lapsiperheitä.

Johtopäätökset

Avioliittolain muutoksen vaikutus tulisi ottaa huomioon ja käynnistää työ avioliittoon vihkimisen ja siunaamisen mahdollistamiseksi myös samaa sukupuolta oleville pareille sekä valmistella sitä vastaavat muutokset toimitusten kirjaan. Muutokset voitaisiin tehdä joko soveltamalla niin sanottua Norjan mallia eli laatimalla samaa sukupuolta oleville pareille oma vihkikaava tai muokkaamalla

nykyistä vihkikaavaa myös samaa sukupuolta oleville pareille sopivaksi.

Kirkolliskokouksen tulee turvata niiden pappien omantunnon vapaus, jotka eivät voi vakaumukseensa vedoten vihkiä tai siunata samaa sukupuolta olevia pareja.

Seurakunnan tulee kuitenkin varmistaa, että samaa sukupuolta oleville pareille taataan vihkivä ja siunaava pappi, ja että seurakuntien sakraalitulat ovat avoinna myös samaa sukupuolta oleville pareille.

Ehdotus:

Kirkolliskokous päättää ryhtyä valmistelemaan tarvittavia muutoksia kirkon avioliittokäsityksen laajentamiseksi mahdollisimman pian myös samaa sukupuolta olevia pareja koskevaksi. Perinteisellä tavalla avioliittoon suhtautuville turvataan mahdollisuus olla ja toimia kirkossa tasavertaisesti.

Allekirjoittajat:

Jukka Hautala, Markku Orsila, Aulikki Mäkinen, Olli-Pekka Silfverhuth, Marjatta Pulkkinen, Jukka Harvala, Maria Kaisa Aula, Tiina Reinikainen, Mirjami Mäntymaa, Rolf Steffansson, Elina Karttunen, Juha Tanska, Åsa A. Westerlund, Kari Aakula ja Bo-Göran Åstrand

5. There is a problem in the Proposal for the Church Parliament concerning the Amendment to the Marriage Act

Aloitteen teologisissa perusteluissa on ongelma (9. 3. 2017 Kotimaa -newspaper)

Viisitoista kirkolliskokousedustajaa jätti 19. 2. kirkolliskokoukselle aloitteen kirkon avioliittokäsityksen laajentamisesta. Teologisissa perusteluissa käytetään ns. uskon ja rakkauden erottelun menetelmää. Tämä menetelmä tuli tunnetuksi 1980-luvun alussa naispappeutta koskevissa ratkaisuisissa.

Kahdessa Ilkon kurssikeskuksessa pidetyssä seminaarissa (1980, 1982) silloiset kirkon johtajat ja yliopistoteologit tulivat johtopäätökseen: Apostolinen virka on jumalallinen asetus ja kuuluu siten ”uskon koriin” eli oppiin. Mutta viran sukupuoli on kulttuurisidonnainen ehdonvallan (adiafora) kysymys, joka kuuluu ”rakkauden koriin” eli etiikkaan. Rakkauden kori on joustava, sen korkeimpana periaatteena on Kultaiseen sääntöön pohjaava vapaa harkinta; kohtele muita kuten haluaisit itseäsi kohdeltavan, jos olisit heidän asemassaan.

Nyt jätetty aloite noudattaa logiikkaa, joka sijoittaa luterilaisen avioliittokäsityksen kokonaan rakkauden koriin eli etiikan piiriin. Yhtäältä aloitteessa todetaan, että katolinen ja ortodoksinen kirkko näkevät avioliiton uskon korissa ”Jumalan asettamana miehen ja naisen liittona”. Tämän jälkeen aloite jatkaa: ”Toisenlaiseen ratkaisuun voidaan päätyä tulkitsemalla avioliitto Lutherin tapaan maalliseksi järjestykseksi. Avioliitto on näin ymmärrettynä rakkauden alaan kuuluva asia”.

Vaikka Lutherin kantaa kuvataan usein näin, lähteiden valossa tulkinta osoittautuu virheelliseksi. Sekä Lutherin teologiassa että laajemmin luterilaisessa teologiassa avioliitto nähdään

samanaikaisesti sekä uskon että rakkauden alueeseen kuuluvana todellisuutena.

Vaikka avioliitto ei ole sakramentti, sillä on myös luterilaisuuden mukaan jumalallinen asetus, se on ”pyhä instituutio”. Avioliitto perustuu kristilliseen luomisoppiin ja ihmiskäsitykseen, siksi se on osa uskonoppia. Tässä kohden luterilainen luomisteologia ei ole niin kaukana historiallisten kirkkojen kannasta kuin aloite olettaa.

Mutta samalla avioliitto on myös maallinen yhteiskunnallinen järjestys, joka sellaisena on kulttuuriin sidottu, muutoksenalainen ja avoin eettisille uudelleenarvioille, kuten aloite oikein toteaa. Avioliiton teologinen perusta ja sen yhteiskunnallinen toteutus ovat samanaikaisia, toisistaan erottamattomia. Tämä tekee avioliittoteologiasta erityisen hankalaa ja haastavaa.

Haluamme kiinnittää huomiota kirkolliskokoukselle annetun esityksen käyttämiin teologisiin perusteluihin. Aikoinaan pappisviran avaamiseen naisille tarvittiin sekä uskon koria että rakkauden koria koskevat perustelut. Vastaavasti, mikäli avioliittokäsitys halutaan perustella luterilaisen teologian välinein, on välttämätöntä ottaa huomioon kumpikin alue.

Juhani Forsberg

TT, ekumeniikan dos. (emer.)

Antti Raunio

systemaattisen teologian professori

Itä-Suomen yliopisto

Miikka Ruokanen

dogmatiikan professori

Helsingin yliopisto

中文标题：

关于芬兰婚姻法修订案的五个文件

本刊编辑部